

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21. júna 2017 v Bratislave v trestnej veci obžalovaného **M. M.** pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., o návrhu obžalovaného M. M. na odňatie veci Okresnému súdu Banská Bystrica a Krajskému súdu v Banskej Bystrici, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestná vec obžalovaného M. M., vedená na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 1T/76/2012, sa tomuto súdu ani Krajskému súdu v Banskej Bystrici **n e o d n í m a.**

O d ô v o d n e n i e

V trestnej veci vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica, pod sp. zn. 1T/76/2012, je obžalovaný M. M.. trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák..

Obžalovaný M. M.. písomným podaním doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 16. januára 2017 vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Banská Bystrica a Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorú odôvodnil tým, že spolu s ďalšími obžalovanými boli zákonným sudcom JUDr. Philadelphym oslobodení spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stali skutky, pre ktoré boli obžalovaní stíhaní. Dňa 26. júna 2013 senát Krajského súdu v Banskej Bystrici sudcu JUDr. Palaja zrušil rozsudok Okresného súdu a vec vrátil súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Obžalovaný

M. M.. uviedol, že informoval sudcu JUDr. Philadelphyyho a Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky o možnej korupcii na Okresnom súde Banská Bystrica a Krajskom súde v Banskej Bystrici listinou zo dňa 21. januára 2015 a následne sudca JUDr. Philadelphyy informoval o možnej korupcii jeho osoby poškodeným H. a JUDr. Chnápkom písomným oznámením jeho nadriadeným dňa 25. februára 2015. Napriek tejto skutočnosti sa vtedajší podpredseda JUDr. Pulman stretol s poškodeným H. a JUDr. Chnápkom v kaviarni vo Zvolene štyri dni pred vyrieknutím odsudzujúceho rozsudku.

Dňa 2. marca 2015 sudca JUDr. Philadelphyy obžalovaných odsúdil na dlhoročné nepodmienečné tresty, pričom podľa obžalovaného rozhodnutie vykazuje prvky nezákonnosti a zmätočnosti, nakoľko sudca JUDr. Philadelphyy rozsudkom bez akejkoľvek zmeny dôkaznej situácie, rozhodol o ich vine a plne sa stotožnil s rozporuplnými tvrdeniami poškodeného H., pričom všetci boli odsúdení za vymyslenú a nepreukázanú trestnú činnosť.

Dňa 7. apríla 2015 na základe trestného oznámenia obžalovaného M. M. začala NAKA pod ČVS: PPZ-209/NKA-PK-ST-2015 trestné stíhanie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, zločin prijímania úplatku, prečin podplácania, pričom podozrivými v tejto veci sú uvedení sudcovia Okresného súdu Banská Bystrica JUDr. Philadelphyy a JUDr. Pulman a sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Palaj, JUDr. Ryant, JUDr. Sendecký, poškodený H. a JUDr. Chnápko a iné osoby.

Obžalovaný M. M.. následne podal dňa 25. júla 2015 námietku zaujatosti proti senátu JUDr. Palaja Krajského súdu v Banskej Bystrici. Všetci členovia senátu sa písomne dvakrát vyjadrili, že nechcú rozhodovať v predmetnej trestnej veci, pretože sa všetci cítia byť zaujatí voči osobe obžalovaného M. M.. Napriek tejto skutočnosti, iný senát Krajského súdu v Banskej Bystrici ich nepovažoval za zaujatých, preto museli vo veci rozhodovať, pričom zrušili odsudzujúce rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica a vrátili mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie.

Zákonný sudca JUDr. Peter Philadelphyy bol na základe vznesenej námietky zaujatosti uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5Nto/18/2016 zo 6. decembra 2016 vylúčený z vykonávania úkonov v predmetnej trestnej veci a táto bola následne opatrením predsedu Okresného súdu Banská Bystrica, č. Spr. 2918/16 pridelená náhodným výberom dňa 13. decembra 2016 JUDr. Eve Korbeľovej.

Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti má obžalovaný M. M. za to, že existujú viac než len dôvodné pochybnosti o nezaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu a Krajského súdu v Banskej Bystrici, z ktorého dôvodu požiadal, aby boli z konania vylúčení a nemohli o jeho trestnej veci rozhodovať a to s poukazom na kolegiálnu spoluprácu medzi sudcami aj okresného aj krajského súdu. Podľa názoru obžalovaného M. M. existuje dôvodná obava prístupu poškodeného H. a JUDr. Chnápka k ďalším sudcom a ich následného podplatenia. Obžalovaný M. M. uviedol, že navyše tu prístupuje skutočnosť, že vec bola medializovaná a súdy a sudcovia v Banskej Bystrici boli vystavení mierne povedané „kritike“, čo tiež môže viesť k zaujatosti voči osobe obžalovaného M. M..

Okresný súd Banská Bystrica predložil predmetný spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako spoločne najbližšie nadradenému súdu na rozhodnutie v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por., o odňatí veci vedenej Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 1T/76/2012 a jej prikázanie inému okresnému súdu v sídle krajského súdu v Slovenskej republike, keďže sa v danom prípade jedná o vecnú príslušnosť podľa § 16 ods. 1 písm. a) Tr. por., pretože vyššie uvedené skutočnosti uvedené obžalovaným M. M. možno považovať za dôležité dôvody v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia.

Okresný súd Banská Bystrica predložil spis spolu s vyjadreniami všetkých sudcov tohto súdu. Vzhľadom na to, že skutočnosti uvádzané obžalovaným M. M. smerovali aj proti sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici, boli zabezpečené aj vyjadrenia všetkých sudcov namietaného krajského súdu.

Námietku zaujatosti voči všetkým sudcom dotknutého súdu je potrebné považovať za návrh na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého z dôležitých dôvodov, medzi ktoré sa zaraďuje aj vylúčenie všetkých sudcov daného súdu z rozhodovania, môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený. Vo vzťahu ku Okresnému súdu Banská Bystrica a inému okresnému súdu v sídle krajského súdu je takým súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd).

Najvyšší súd preskúmal podaný návrh, ako aj príslušný spisový materiál a dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na odňatie predmetnej veci z jurisdikcie Okresného súdu

Banská Bystrica a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa. Obžalovaný uplatnil rovnako aj návrh na odňatie veci z Krajského súdu v Banskej Bystrici. V trestnej veci obžalovaného M. M. bol rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica Krajským súdom v Banskej Bystrici zrušený a vrátený na nové prejednanie a rozhodnutie. V prípade splnenia zákonných podmienok, bude vec opätovne predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici, preto z dôvodu hospodárnosti konania, najvyšší súd posudzoval aj tento návrh a dospel k záveru, že ani v danom prípade nie sú dané dôvody na odňatie a prikázanie veci inému súdu.

Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon“. Účelom práva priznaného podľa citovaného ústavného článku, je zabezpečiť občanovi, aby o jeho veci konal sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc vo veci konať a aby konal a rozhodoval sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný. Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1 poskytuje každému, a teda aj obvinenému „*právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi*“.

Na rozhodnutie o odňatí veci vecne i miestne príslušnému súdu a jej prikázanie na ďalšie konanie inému súdu toho istého druhu a stupňa podľa § 23 Tr. por. musia vždy existovať dôležité dôvody, ktoré svojim významom a závažnosťou odôvodňujú výnimku z ústavnej maximy - „*práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi*“.

Medzi také okolnosti patrí tiež požiadavka zabezpečenia objektívnosti súdneho konania a spravodlivého rozhodnutia v prípadoch vylúčenia všetkých sudcov príslušného súdu (dôvody vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov trestného konania sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1 až 3 Tr. por.), prelamujúca ústavný princíp neodňateľnosti veci zákonnému sudcovi. Najvyšší súd zdôrazňuje, že aj keď zákon nespája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci iba so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale dôvodom takého rozhodnutia je čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z už spomínaného ústavného princípu, a preto takáto situácia môže nastať len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo, resp. ktoré vzbudzuje dôvodné pochybnosti, že jeho rozhodnutie tieto požiadavky spĺňať nebude.

Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že pomer k prejednávanej veci môže spočívať u sudcu napríklad v tom, že sudca sám, alebo jemu blízka osoba boli poškodení prejednanou trestnou činnosťou, alebo sudca by v trestnej veci mohol vystupovať ako svedok. Pre pomer k osobám, ktorých sa úkon týka, resp. k ich zástupcom a orgánom činným v trestnom konaní bude spravidla vylúčený sudca, ktorý je k týmto osobám predovšetkým v pomere príbuzenskom alebo obdobnom, ale tiež vo vzťahu úzko priateľskom, či naopak nepriateľskom.

Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk - a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku. Aj v prípade posudzovania objektívnej nestrannosti platí, že pri rozhodovaní o tom, či je v konkrétnom prípade daný legitímny dôvod k obavám, že niektorý sudca nie je nestranný, môže byť stanovisko strán trestného konania síce dôležité, nie je ale rozhodujúce. Rozhodujúcim je to, či takáto obava môže byť považovaná za objektívne oprávnenú, teda aj pri posudzovaní tzv. javovej stránky nestrannosti sudcu je podstatnou reálna existencia objektívnych okolností, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam, že sudca disponuje určitým – nie nezaujatým – vzťahom k veci, stranám alebo ich zástupcom. Objektívnu nestrannosť pritom nemožno chápať tak, že by snád' čokoľvek, čo môže vrhnúť hoci len tieň pochybností na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučovalo ako zaujatého. Preto aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva treba pristupovať k posudzovaniu tejto otázky realisticky a vyžadovať, aby sa obava z absencie nestrannosti sudcu zakladala na konkrétnych, preukázateľných a dostatočne závažných skutočnostiach.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší súd považoval za rozhodujúce, že z vyjadrení sudcov Okresného súdu Banská Bystrica a Krajského súdu v Banskej Bystrici okrem výnimiek (JUDr. Alojz Palaj, JUDr. Jozef Ryant a JUDr. Slavoj Sendecký – sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici) vyplýva, že sa necítia byť vo veci zaujatí. Konštatovanie kolegiality medzi sudcami a dôvodnej obavy prístupu poškodeného k sudcom Okresného súdu Banská Bystrica a Krajského súdu v Banskej Bystrici a ich podplatenie poškodeným je nekonkrétnou, ničím nepodloženou hypotetickou domnienkou, ktorá nie je dôkazom opaku nestrannosti sudcov a teda ani nespĺňa kritéria dôležitého dôvodu na odňatie veci sudcom

Okresného súdu ako aj Krajského súdu v Banskej Bystrici. Je teda zrejmé, že obžalovaný M. M.. vo svojom podaní neuviedol žiadne právne relevantné námietky voči všetkým sudcom Okresného súdu a Krajského súdu v Banskej Bystrici.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky na tzv. delegovanie vecí inému súdu toho istého druhu a stupňa v zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 Tr. por., nakoľko nie je daný žiadny dôležitý dôvod predpokladaný týmto zákonným ustanovením, v dôsledku ktorého by mohlo byť ohrozené neustranné a zákonné prejednanie uvedenej trestnej veci.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 21. júna 2017

JUDr. Peter P a l u d a, v. r.
predseda senátu

Vypracovala: JUDr. Dana Wänkeová

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Lucia Gočálová